

טמונה בפרשה

עלון שבועי לעידוד העיון והבקיאות בפרשת השבוע

לסדר את הפרשה

לפניכם רשימת נושאי הפרשה בסדר מעורב, עליכם לסדרם מחדש לפי סדר ההתרחשויות בפרשה. כשתצליחו, תקבלו מהאותיות חלק מפסוק מהפרשה.

- ב. מטה אהרן נהפך לתנין
  - ל. התראת מכת צפרדע וקיומה
  - ד. התראת מכת דם וקיומה
  - ה. התראת מכת ברד וקיומה
  - ו. הבטחת השי"ת לגאולת ישראל
  - ז. תולדות ראובן, שמעון ולוי
  - כ. השי"ת שולח את משה ואהרן לפרעה
  - ב. מכת כינים
  - פ. התראת מכת ערוב וקיומה
  - ע. מכת שחין
  - ר. התראת מכת דבר וקיומה
- "-----"

שאלה לשולחן השבת

"וַיֹּאמֶר אֵלָיו מֹשֶׁה כִּצְאֹתִי אֶת הָעִיר אֲפָרַשׁ אֶת כְּפֵי אֵל ד' הַקְּלוֹת יַחְדָּלוּן וְהַבְּרַד לֹא יִהְיֶה עוֹד"

פירש רש"י: 'כצאתי את העיר. מן העיר, אבל בתוך העיר לא התפלל, לפי שהייתה מלאה גילולים'.
ויש לבאר לפי פירוש רש"י מה נשתנה בין תפילת משה על עצירת מכת ברד שהיה לו צורך לצאת מן העיר כדי להתפלל, לבין מכות צפרדע וערוב שלא מוזכר בהן שיצא משה מן העיר כדי להתפלל?

מטרת השאלה
הינה לעודד דיון סביב שולחן השבת. ניתן לשלוח את תשובותיכם למערכת (בצרוף מקורות, אם ישנם) ובל"נ אכתוב מן התשובות בעוד כחודש.

פנינים

"ויצעק משה אל ד' על דבר הצפרדעים אשר שם לפרעה"

וצריך לפרש מדוע כאן נאמר 'ויצעק', ואילו במכת ערוב כתוב 'ויעתר'. וביאר האברבנאל, שמשה חשש לאחר שאמר לפרעה: 'התפאר עלי' שאולי לא היה זה רצון ד' שכך יאמר לפרעה, ולכן צעק כי פחד שמא הקב"ה לא יענה לו. והחת"ס תירץ על פי הגמרא (סוכה יד.): 'תפילה של צדיקים נמשל כעתר (סוג של קלשון), מה עתר מהפך התבואה אף תפילה כן' [שהופכת את הדין לרחמים ולטובה]. וכאן, בצפרדע לא נהפך לרחמים, שהרי מתו והבאישו את הארץ, לכן כתוב 'ויצעק'. אך בערוב שנסתלקו לגמרי, כתוב 'ויעתר'. ור' אברהם ברודא ז"ל תירץ, שהצפרדעים השמיעו קול, והמתפלל צריך להשמיע קולו לאזניו ולכן הוצרך לצעוק. וזה הכוונה: 'ויצעק משה על דבר הצפרדעים', מחמת דיבור וצעקת הצפרדעים... ור' לייב הריף ז"ל אמר שלפי זה אפשר לתת טעם להכבדת לב פרעה, שהרי בגמרא בברכות (כ"ד.) נאמר: 'המשמיע קולו בתפלה הרי הוא מקטני אמנה', ופירש רש"י שנראה כאלו אין ד' שומע בלחש, וכשראה פרעה שמשה נאלץ לצעוק - הכביד את לבו. (ע"פ פרדס יוסף) ובפירושו 'אור הכתוב' ביאר שמשה התפלל על דבר הצפרדעים אשר שם לפרעה - שמשה ראה שאף פרעה סבל מן הצפרדעים במכה וחשב משה שהנה פרעה נכנע, ולא יקבל את יתר המכות.

"את כל מגפתי" למדנו מכאן שמכת בכורות שקולה כנגד כל המכות (רש"י)

רבים נתקשו בהבנת דברי רש"י אלו, כיצד רמוז בפסוק זה מכת בכורות? ונביא חלק מן ההסברים בעניין: א. הגירסא המקורית ברש"י הייתה מ"ב והמדפיס חשב שהכוונה למכת בכורות בעוד רש"י התכוון למכת ברד. (החיד"א וחונת התורה) ב. יש לקרוא את המילה בכורות עם דגש בכ' מלשון ביכורים - שבמכת ברד נהרסו התבואות שהבכירו מוקדם. (שפ"ח) ג. יש לגרוס ברש"י: "מכת בצורות", מכיוון שמכה זו הביאה עליהם רעב כבצורת. (אברבנאל) ד. מכת ברד הייתה שקולה כנגד כל המכות, חוץ מבכורות שהייתה שקולה לכולן וברד עמם. ה. במכת ברד החל פרעה לירא מפני מכת בכורות הממשמשת ובאה. וה'כלי יקר' מפרש מדוע מכת ברד אכן שקולה כנגד כל המכות, מפני שהיו בה כל ד' מיתות בית דין: סקילה באבנים, בזה שירד עליהם הברד ואבני אלגביש ונסקלו בכך. שריפה, שנאמר: "ותהלך אש ארצה" - באש בתוך הברד. הרג, שנאמר: "יהרוג בברד גפנם" ומפני שלשון הריגה לא שייך בגפן, אלא רמז לאנשיהם היקרים שנמשלו לגפן. חנק, היינו בריבוי המים שירדו עם הברד, שטבעו בשטפונות.

להחיות את יציאת מצרים!

ניתן להשיג ב"מקרא" הוצאה לאור, ובטלפון: 052-7665775

חידון א' ת'

התשובה לכל שאלה **מתחילה** באות המופיעה בתחילת השורה

- א. כזה שחין היה בארץ מצרים
- ב. הקב"ה זכר את -
- ג. בארץ זו לא היה ערוב
- ד. למה הפך היאור?
- ה. "רק אל יסף פרעה ___ לבלתי שלח את העם"
- ו. "שלח את עמי ___ במדבר"
- ז. מבני יצהר
- ח. מה עשו המצרים סביב ליאור?
- ט. 'סבלות מצרים' = 'משא מצרים' (רש"י)
- י. מבני קהת
- כ. משם לקחו משה ואהרן פיח
- ל. במכת דם המצרים לא יכלו ___ מהיאור
- מ. "עודך ___ בעמי לבלתי שלחם"
- נ. אף הם לקו במכת דם
- ס. מבני עוזיאל
- ע. אבי משה ואהרן
- פ. איך קרוי ההבדל בין ישראל למצרים במכת ערוב?
- צ. כך מכנה הקב"ה את בני ישראל
- ק. היו במכת ברד
- ר. כיצד קרויה ההפוגה מהמכה?
- ש. בן כמה היה משה בעמדו לפני פרעה?
- ת. אף לשם נכנסו הצפרדעים

חידון א' ת' הפוך

התשובה לכל שאלה **מסתיימת** באות המופיעה בתחילת השורה

- א. מבני ראובן
- ב. אבי אלישבע
- ג. הגן מפני הברד
- ד. מבני שמעון
- ה. הוא היה ערל שפתים
- ו. עמרם נשא את יוכבד ___
- ז. "אשר לא היה כמהו בכל ארץ מצרים ___ היתה לגוי"
- ח. ממה היה עשיו הברד?
- ט. החרטומים היו מלחשים ___ ובחשאי (ע"פ רש"י)
- י. שני בני מררי
- ך. מה ענה משה לפרעה בתשובה לבקשתו להעתיר למחר?
- ל. מבני עוזיאל
- ם. בהם יוציא הקב"ה את עמו ממצרים
- ן. מבני שמעון
- ס. מבני אלעזר
- ע. מה עשה מטה אהרן למטות החרטומים?
- ף. תפקיד בבית פרעה
- ץ. נשבר במכת ברד
- ק. פיח הכבשן שנזרק הפך ל ___
- ר. הפך לכינים
- ש. מה קרה ליאור במכת דם?
- ת. מבני לוי

כתרומו

דבא פרהא נדיא דעלייה מינה מקראות אונקלוס שכתב למען רבין של לונדון.

"ואהרן אחיך יהיה נביאך" = "ואהרן אחיך יהי מתרגמןך". הפועל העברי 'לתרגם', שפירושו: להמיר תוכן משפה אחת לשפה אחרת.

מן המדרש

כך שנו רבותינו, העומד בתפילה, אפילו המלך שואל בשלומו, לא ישיבנו. אפילו נחש כרוך על עקבו, לא יפסיק. מעשה ברבי חנינא בן דוסא, שהיה עומד ומתפלל, בא ערוד (סוג של נחש) ונשכו, וברחו התלמידים. אחר שעה, באו ומצאו את אותו הערוד מת מושלך על פי חורו. אמרו: "וי לו לאדם שנשכו ערוד, וי לערוד שפגע בו רבי חנינא בן דוסא". ומה ראו חכמים להקיש כריכת נחש למלכות? אמר רבי יהושע בן פזי, שכתוב: "קולה כנחש ילך כי בחיל ילכו ובקרדמות באו לה כחטבי עצים". מה הנחש מלחש והורג, אף המלכות מלחשת והורגת את האדם. הוא נתון בבית האסורים, מלחשת עליו והורגו. דבר אחר, מה ראו להקיש המלכות לנחש? מה הנחש הולך מעוקם, אף המלכות מעקמת דרכים. לפיכך אמר הקב"ה למשה, כשם שהנחש מעקם, כך פרעה הרשע מעקם. וכשיבוא להתעקם, "ואמרת אל אהרן קח את מטך", יתלה את המטה כנגדו. כלומר, מזה אתה לוקה. "מגיד מראשית אחרית, עד שמשנה בסנה, הראה לו הקדוש ברוך הוא, היאך פרעה עתיד להתעקם. לפיכך עשה מקלו נחש. כלומר, שפרעה הרשע, כשם שהנחש מעקם, כך פרעה יתעקם. (ע"פ מדרש תנחומא)

מילה בפרשה

**הציג לנתין קושיה,
שבגיהנום לא היה,
המלך הקדמוני,
שלקח באופן זמני.**

המונח המבוקש הינו מילה בת 4 אותיות המופיעה בפרשה. אשר כל שורה בחידה רומזת להקשר שונה שלה. (יתכן כתיב חסר וחילופי אותיות בעלי הגיה דומה)

התשובה תתפרסם אי"ה בגליון הבא

שעשועי דאורייתא

ושפני טמוני חול

"וישלח פרעה... ויאמר אלהם חטאתי הפעם"
מי עוד בתנ"ך התוודה על עצמו: "חטאתי"?

* * * *

מצאו נא בפרשה:

1. חמש מילים רצופות המתחילות באות ו' המנוקדת בשוא, ושש מילים אחרות כנ"ל המנוקדת בשורוק.
2. מילה בת שמונה אותיות שמופיעה ארבע פעמים בפרשה ולא בשום מקום אחר בתנ"ך.
3. את האות מ' המופיעה שלוש פעמים ברציפות. (לא באותה מילה) (2 תשובות)
4. מילה המופיעה פעמיים ברציפות. (2 תשובות)
5. שלוש מילים רצופות המתחילות באות ע'.
6. שלוש מילים רצופות בנות שש אותיות.

איזה דבר משותף למכות הבאות:
צפרדע, ערוב, דבר, ברד וארבה?

* * * *

"המוציא אתכם מתחת סבלות מצרים"

המילים "המוציא אתכם" עולות בגמטריא תרי"ג, כדי לרמוז לכתוב בפסוק: "בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלהים על ההר הזה" - שבזכות תרי"ג מצוות שעתידים לקבל, יצאו קודם זמנם. ועוד אפשר לרמוז, "המוציא אתכם מתחת" - סופי תיבות אמ"ת, רמז לתורה המכונה 'אמת' כמובא בגמרא (ברכות ה.) על הפסוק: "אמת קנה ואל תמכור", שאמת זו תורה, ובא לרמוז כאמור שבזכות התורה שעתידים לקבל יצאו קודם הזמן. (חסדי דוד)

שמיאות מי יבין

לפניכם פסוק מן הפרשה שנפל בו שיבוש, התשכילו להבין מהו?

1. "ומשה בן שמנים שנה ואהרן בן שמנים ושלוש שנה בדברם אל פרעה"

2. "ויקה עמרם את יוכבד דדתו לו לאשה ותלד לו את מרים את אהרן ואת משה ושני חיי עמרם שבע ושלושים ומאת שנה"

תשובות

ושפני טמוני חול - תשובה לגיליון קודם: היכן מצאנו בפרשה: לידה, ברית, בר מצווה וחתונה? - לידת משה, ברית של אליעזר, בר מצווה של משה (ו"יגדל משה" ע"פ הפירושים), וחתונה של עמרם ויכבד ("ויקה את בת לוי"). **לסדר את הפרשה** - "ויכבד לב פרעה". **חידון א' ת'** - אבעבעות, בריתו, גושן, דם, התל, ויעבדני, זכרי, חפרו, טורח, יצהר, כבשן, לשתות, מסתולל, נהרות, סתרי, עמרם, פדות, צבאותי, קולות, רווחה, שמונים, תנורים. **חידון א' ת' הפוך** - פלוא, עמינדב, גג, אוהד, משה, דדתו, מאז, קרח, בלט, מחלי ומושי, כדברך, מישאל, שפטים גדולים, ימין יכין, פינחס, בלע, מכשף, עץ, אבק, עפר, הבאיש, קהת. **שעשועי דאורייתא** - פרעה עצמו שוב לאחר מכת ארבה: "ויאמר חטאתי לד' אלהיכם ולכם", בלעם: "חטאתי כי לא ידעתי כי אתה נצב לקראתי בדרך". ובג"ך: עכן, שאול, דוד, שמעי בן גרא, חזקיה, מיכה. 1. "וימין ואהד ויכין וצחר ושאול", "ובעמך ובתנורך ובמשארותיך. ובכה ובעמך ובכל". 2. "הצפרדעים". 3. "הצפרדעים ממני", ושלוש פעמים כתוב: "הצפרדעים ממך". 4. "חמרם חמרם", "עד כה: כה אמר". 5. "עמי עמד עליה". 6. "בסוסים בחמרים בגמלים". **מילה בפרשה שמות** - פקח. מונה על ידי המלך" - פקח בן רמליהו היה מלך ישראל, "להיות משגיח בפלך" - משגיח = פקח, "לכן משרד שם פתח" - פתח = פקח, "בעודו צלול וחושו מפותח" - צלול = פיקח, וכן פיקח הוא מי שאינו עיור או חירש וחושיו תקינים. **טמונות בפרשה** - 1. נקבת הגמל = נאקה, "נאקת בני ישראל" (וה), 2. שוקולד מריר - "ומררי" (ו, טז) 3. האותיות ד' בידי (אונקלוס זיז), 4. "אסיר" (ו, כד), 5. אבא+בועות="אבעבעות" (ט, י), 6. "ובמשארותך" (ז, כח), 7. בלטות - "בלטיהם" (ז, כב), 8. מחלף מורשה - "לכם מורשה" (ו, ח), 9. "לתנין" (ז, י), ו"א שאלו היו הצפרדעים במכת צפרדע. 10. אי + תמר="איתמר" (ו, כג), 11. "ברד" (ט, כב), 12. שבע זה חצי מהמילה "אלישבע" (ו, כג), 13. שמן - "יצהר" (ו, יח), 14. "זיפרוש כפיו" (ט, לג), 15. "ומטר לא ניתך ארצה" (ט, לג), 16. אל צפון="אליצפון" (ו, כב), 17. התזת חומר ה'בואש' (מכת'זית) - "ותבאש הארץ" (ח, י), **טמונות בהפרשה** - 1. "רגל בהמה לא תעבור בה" (כט, יא), 2. "ובקעת להם כל כתף" (כט, ז), 3. נסיכת הנילוס - "דגת יאורך" (כט, ד), 4. "משענת קנה" (כט, ו), **שאלה להנוכה** - שאלנו: מדוע לא תיקנו לומר הזכרה לימי החנוכה בברכת מעין שלוש, כמו לשאר הימים הטובים וראשי חודשים? כמה מעיקרי התשובות שהתקבלו במערכת: 1. כיון שאינו מעבאם שכוה לומר על הניסים. (גר"א) 2. צריך להזכיר בברכת הודאה - ובברכת מעין שלוש אין. (מהר"ם מרוטנבורג) 3. לא מזכירים מה שאינו מוזכר בתורה. (מחצית השקל) 4. מזכירים רק לדברים שקובעים להם ברכה בפני עצמה בברכת המזון אחרי 'ובנה', אם שכוה להזכיר. 5. כדי להודות ולהלל צריך להרחיב ולפרט, ובברכה זו מקצרים. 6. המקור שמזכירים מעין המאורע בברכת מעין שלוש הוא בירושלמי, ושם לא נזכר חנוכה ופורים. (דברי חמודות) 7. ישנן שיטות (שלא כשו"ע) כן להזכיר.

ניתן להשיג את העלון:

במייל: ע"י שליחת מייל בקשה אל: temunabaparashah@gmail.com - מלמדים, תלמודי תורה ובתי ספר - נא ציינו זאת.

ב: 'לדעת', 'אידישער וינקל' (באידיש) ו'דרשו'.

בירושלים: בחנות 'פיצוחי בית ישראל' רח' בית ישראל 1, ובמערכת.

זהו חידון משעשע מתמונות הרומזות על פסוקים ומושגים מהפרשה ומפירוש רש"י.
(תוכלו למצוא תשובות במדור 'תשובות')

אדגיש, כי אין הכוונה להמחיש את הפסוקים כלל, אלא רק בדרך רמז וכפל לשון. (מומלץ לציין זאת לילדים)
אשמח לקבל רעיונות, חידוקים והערות: temunabaparashah@gmail.com
כמו"כ להצטרפות לרשימת התפוצה ולהקדשות ניתן לשלוח בקשה למייל הנ"ל.

טמונות בפרשה

מקרא רמת קושי: רגלים קשה

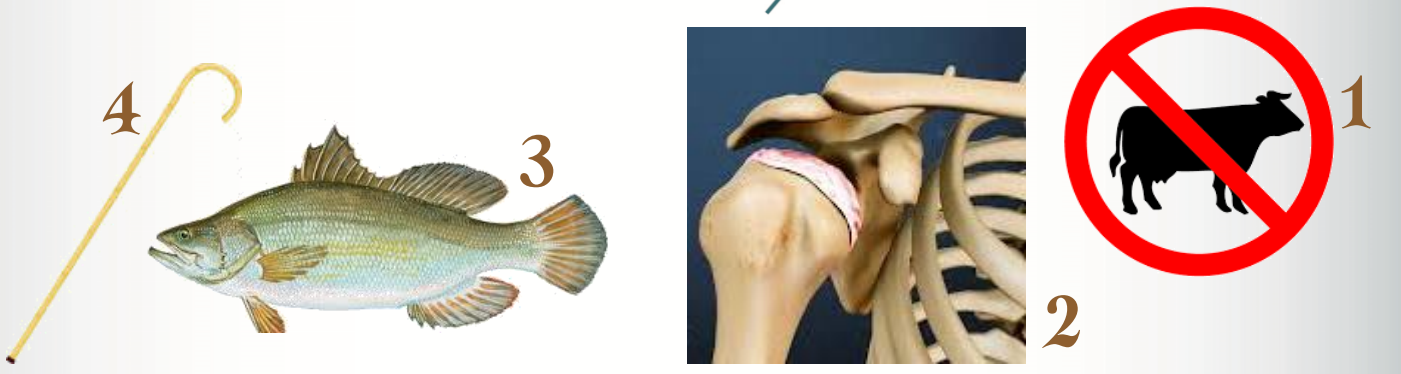
מחשבה טובה
 התשובה לטמונה זו
 תתפרסם בע"ה בגיליון הבא

תשובה לגיליון הקודם
 "של" (גה)

טמונות בהפטרה

הפטרת וארא "כה אמר" (יחזקאל כח' כה' - כט' כא)

העלון מוקדש לע"נ ר' יהושע בן שלמה
ת.ג.צ.ב.ה

להקדשת העלון לכל מטרה,
חיגו: 052-766-5775